

Collegevoorstel OG

Zaak : Vaststellen kerkenvisie

Zaaknummer : 1005590

gemeente **Oosterhout**

Datum: 17 januari 2023	Auteur: Claar Rodenburg	Bereikbaar (0162) 48 95 35
Status: Openbaar	Team: Buiten Beleid	Handtekening

Onderwerp:
Vaststellen kerkenvisie

Geraadpleegde vakgebieden:

Conclusie raadpleging: n.v.t.

Communicatie: ja d.m.v.:

Bijlagen:

- ☐ Brief door college
- ☐ Brief aan gemeenteraad
- ☐ Brief beantwoording vragen ex art 41
- ☒ Nota voor de raad
- ☒ Overige bijlagen: kerkenvisie gemeente Oosterhout

Behandeling in / door:

- ☒ Raad
- ☐ Ondernemingsraad

Datum:

28 februari 2023

Aard behandeling:

Besluitvormend

Portefeuillehouder

Kastelijns

Geheimhouding op	Titel	Grondslag art. 10 Wob	Tot wanneer	Moet raad bekrachtigen?

Wij verzoeken u om bij communicatie rondom deze aanvraag het zaaknummer 1005590 te vermelden.

COLLEGE VOORSTEL

Datum: 17 januari 2023	Openbaar	Bis-nummer:
Onderwerp: Vaststellen kerkenvisie		

Voorstel:

1. Kennis te nemen van de kerkenvisie
2. De kerkenvisie ter vaststelling voor te leggen aan de Raad

- **Samenvatting (circa 10 regels)**

Op 2 juli 2019 heeft de raad een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen tot deelname aan het programma Nationale Kerkenaanpak en door middel van een met betrokkenen op te stellen kerkenvisie het herbestemmingsproces van onze leegkomende kerkgebouwen te vergemakkelijken. Hiertoe is een decentralisatie uitkering in het kader van het Programma Toekomst Religieus Erfgoed aangevraagd bij en toegekend door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Stichting Monumentenhuis Brabant heeft de opdracht voor het opstellen van het visiedocument gekregen en de visie is nu gereed om eind februari door de Raad te worden vastgesteld.

- **Juridisch kader (inclusief onderbouwing geheimhouding)**

N.v.t.

- **Aanleiding**

De aangenomen motie van de raad is de directe aanleiding voor het opstellen van de kerkenvisie.

- **Welke data is gebruikt en op welke manier wordt de uitvoering gemonitord?**

N.v.t.

- **Welke externe belanghebbenden zijn betrokken en hoe is het proces gevoerd?**

De kerkenvisie is in gezamenlijkheid tot stand gekomen. Daartoe zijn gesprekken gevoerd met de kerkeigenaren en heeft er tevens afstemming plaats gevonden met overige betrokken, zoals de bij ieder gebouw betrokken groepen burgers en de Stichting Heilige Driehoek. Tijdens de consultaties zijn de knelpunten, wensen en ambities voor elk kerkgebouw ter sprake gekomen.

- **Wat willen we gaan doen?**

Hoofddoel van deze visie is het behoud van de kerkgebouwen in onze gemeente, door middel van het behouden van de huidige of zoeken naar een nieuwe toekomstbestendige functie. Hiertoe zijn in de visie per kerkgebouw diverse (ontwikkel)kansen benoemd.

Er zijn reeds stappen gezet gericht op de toekomst van enkele gebouwen: er vindt structureel bestuurlijk overleg plaats met de Sint-Catharinaparochie, er wordt actief meegedacht bij de planontwikkeling voor de kerken van Oosteind en Den Hout en de uitstraling van de Basiliek Sint-Jan als icoon van Oosterhout wordt versterkt door de aanstelling van een stadsorganist te financieren. Aan de visie zal verder uitvoering worden gegeven door bijvoorbeeld:

- de kerkenvisie te benutten als een bouwsteen voor het gemeentelijk erfgoedbeleid en gemeentelijke omgevingsplannen;
- initiatieven te faciliteren, die gericht zijn op het bevorderen van de dialoog en de ideeënontwikkeling rond een toekomstbestendige instandhouding c.q. het verbeteren van het gebruik van de kerkgebouwen;
- het nemen van de regierol in situaties waar een impasse ontstaat in het traject van herbestemming;

- het meer benutten van de mogelijke koppelkansen van religieus erfgoed door cross-over te maken naar andere beleidsterreinen, zoals: leefbaarheid, sociaal domein, educatie, vakmanschapsbevordering, onderwijs, erfgoedtoerisme, citymarketing en vrijetijdseconomie;
- het ondersteunen van initiatieven die het gebruik van kerkgebouwen en ander religieus erfgoed bevorderen, zoals Stichting Kunst in de Heilige Driehoek.

- **Afweging van argumenten voor en tegen?**

Evenals in andere plaatsen staat het religieus erfgoed in Oosterhout onder druk. In 1971 waren er in Oosterhout maar liefst tien rooms-katholieke en drie Protestantse kerkgebouwen. Meerdere kerken hebben inmiddels hun deuren al gesloten; een aantal ervan is gesloopt. Ook waren er binnen de gemeente Oosterhout niet minder dan zeventien kloosters. Met 'De Heilige Driehoek' heeft de gemeente Oosterhout nog steeds een kloosterensemble van naam en faam binnen haar gemeentegrenzen.

Ook al is er veel verdwenen, Oosterhout heeft op het gebied van religieus erfgoed nog steeds veel huis. En ondanks een afname van het kerkbezoek, wordt het religieus erfgoed door velen gekoesterd. Behalve de religieuze betekenis, vertegenwoordigt het een grote monumentale, historische, beeldbepalende en maatschappelijke waarde. Behalve kerkgebouwen gaat het dan ook om pastorieën, patronaatsgebouwen, kloosters, kapellen, religieuze beelden en wegkruizen, begraafplaatsen en grafmonumenten.

Nu het religieus erfgoed zo onder druk is komen te staan en er steeds meer religieuze gebouwen overcompleet raken, is het verstandig om na te denken hoe we als gemeenschap met 'ons' religieus erfgoed om willen gaan. Zodoende is het van essentieel belang dat de religieuze objecten mee worden genomen naar de toekomst.

- **Wat mag het kosten en waar gaan we het van betalen?**

Voor het opstellen van deze visie hebben wij eind 2019 een decentralisatie uitkering in het kader van het Programma Toekomst Religieus Erfgoed aangevraagd bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, welke is toegekend middels een bijdrage van € 25.000,- in het gemeentefonds. Dit bedrag hebben wij ingezet voor de opdracht aan Stichting Monumentenhuis Brabant, die het document heeft opgesteld. Aan de uitvoering van de visie zijn voor ons als gemeente geen verbonden, deze zijn geheel voor de eigenaren van de kerkgebouwen. Ambtelijke kosten die worden gemaakt bij de planvorming- en uitwerking voor leegkomende gebouwen passen in de reguliere exploitatie.

- **Risico's?**

N.v.t.

Communicatie

Kernboodschap:

Op 2 juli 2019 heeft de raad een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen tot deelname aan het programma Nationale Kerkenaanpak en door middel van een met betrokkenen op te stellen kerkenvisie het herbestemmingsproces van onze leegkomende kerkgebouwen te vergemakkelijken. Hiertoe is een decentralisatie uitkering in het kader van het Programma Toekomst Religieus Erfgoed aangevraagd bij en toegekend door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Stichting Monumentenhuis Brabant heeft de opdracht voor het opstellen van het visiedocument gekregen en de visie is nu gereed om eind februari door de Raad te worden vastgesteld.